

Sygn. akt III KK 110/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Roman Sądej (sprawozdawca)

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie K.S.,

o wydanie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w dniu 15 kwietnia 2015r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanego,

od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 14 października 2014r., utrzymującego w

mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w B. z dnia 7 lipca 2014r.,

1. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w B. w części orzekającej karę łączną (pkt I i II) i na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego obejmującego wyroki Sądu Rejonowego w B. z dnia 21 września 2010r., oraz z dnia 29 kwietnia 2011r.;

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym z dnia 7 lipca 2014r. Sąd Rejonowy w B. po rozpoznaniu sprawy K. S. skazanego prawomocnymi wyrokami tego Sądu w sprawach:

1. III K 1142/06 z dnia 11.09.2006r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony w dniu 31.12.2005r. na karę 3 lat pozbawienia wolności, wykonanie której zawieszono na okres próby wynoszący 5 lat; postanowieniem z dnia 21.11.2011r. zarządzono jej wykonanie;
2. XV K 837/10 z dnia 21.09.2010r. za czyn z art. 157 § 1 k.k. popełniony w dniu 23.05.2010r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, wykonanie której zawieszono na okres próby wynoszący 5 lat oddając skazanego pod dozór kuratora sądowego; postanowieniem z dnia 15.11.2013r. zarządzono jej wykonanie;
3. XV K 397/11 z dnia 29.04.2011r. za czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w okresie od dnia 24.11.2008 r. do 16.02.2009r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, wykonanie której zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata oraz karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda; wobec skazanego orzeczono nadto obowiązek naprawienia szkody w całości; postanowieniem z dnia 21.11.2013r. zarządzono wykonanie tej kary;
4. VII K 678/12 z dnia 20.09.2012r. za czyn z art. 178a § 1 k.k. popełniony w dniu 23.06.2012r. na karę grzywny w wysokości 300 stawek dziennych po 10 zł każda;
5. XV K 1874/12 z dnia 18.02.2013r. za czyn z art. 284 § 2 k.k. popełniony w dniu 16.06.2012r. na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności;
6. VII K 470/13 z dnia 11.09.2013r. za czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 20.02.2013r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności

– połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanego wyrokami z dnia 21 września 2010r., sygn. XV K 837/10 oraz z dnia 29 kwietnia 2011r., sygn. XV K 397/11, wymierzając karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okresy odbytych dotychczas kar pozbawienia wolności w tych sprawach (pkt I i II); na podstawie art. 572 k.p.k.

umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym kar orzeczonych wyrokami opisanymi w pkt 1 i 4-6; orzekł w przedmiocie kosztów sądowych.

Powyższy wyrok łączny w części dotyczącej wymiaru kary łącznej został zaskarżony apelacją przez obrońcę K. S. Skarżący wniósł o zastosowanie zasady całkowitej absorpcji i wymierzenie skazanemu kary łącznej 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w B. wyrokiem z dnia 14 października 2014r. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok łączny oraz orzekł o kosztach sądowych; pisemne uzasadnienie tego orzeczenia nie zostało sporządzone.

Od tego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł Prokurator Generalny.

Podniósł zarzut rażącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k., poprzez nienależytą kontrolę odwoławczą, skutkującą utrzymaniem w mocy wyroku łącznego Sądu Rejonowego w B., pomimo że wyrok ten wydany został z rażąco obrażającą przepis prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 85 k.k., polegającą na orzeczeniu kary łącznej obejmującej skazania wyrokami Sądu Rejonowego w B.: z dnia 21 września 2010r., sygn. XV K 837/10, na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, które następnie zarządzono i z dnia 29 kwietnia 2011r., sygn. XV K 397/11, na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, które również zostało zarządzone, w sytuacji gdy nie istniały ku temu przesłanki określone w powołanym przepisie, bowiem kara pozbawienia wolności orzeczona w sprawie o sygn. XV K 397/11 została na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 27 listopada 2013r. zamieniona na karę 30 dni aresztu, która nie podlegała łączeniu z karą pozbawienia wolności na podstawie powołanego przepisu, bowiem przestała być karą tego samego rodzaju. Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w B. i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w B. oraz umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja była oczywiście zasadna, co uzasadniało jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Podzielić należało stanowisko Prokuratora Generalnego, że zaskarżony wyrok zapadł z rażącym naruszeniem prawa wskazanym w zarzucie kasacji.

Procedując w przedmiocie wydania wyroku łącznego Sąd Rejonowy w B. nie dokonał należytej analizy akt sprawy i pominął kluczowy dla wydania prawidłowego rozstrzygnięcia fakt, że w dniu 27 listopada 2013r. tenże Sąd, na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013r., poz. 1247) dokonał kontrawencjonalizacji, polegającej na zamianie kary 5 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej w sprawie XV K 397/11 za przestępstwo przywłaszczenia mienia w kwocie 286 zł na karę 30 dni aresztu przewidzianą za stanowiące odpowiednik tego przestępstwa wykroczenie (k.176). Powyższe rozstrzygnięcie stworzyło sytuację, w której nie zostały zrealizowane kryteria z art. 85 k.k. do połączenia kary orzeczonej w tej sprawie z karą orzeczoną w sprawie XV K 837/10. Przepis powyższy dopuszcza bowiem orzeczenie kary łącznej jedynie wówczas, gdy sprawcy przestępstw pozostających w realnym zbiegu wymierzono kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Tymczasem ustawa nie przewiduje łączenia kary aresztu i kary pozbawienia wolności, jako że nie są to kary tego samego rodzaju (np. wyrok SN z dnia 26 czerwca 2007 r., II KK 115/07, LEX nr 450353).

Sąd Rejonowy w B. nie dostrzegł tej istotnej zmiany i wyrokiem łącznym połączył wyeliminowaną już karę 5 miesięcy pozbawienia wolności z karą 10 miesięcy pozbawienia wolności (orzeczoną w sprawie XV K 837/10), poprzestając na uwzględnieniu jedynie tej okoliczności, że wykonanie obu tych kar, orzeczonych pierwotnie z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, zostało zarządzone. Konsekwencją przedmiotowego uchybienia było rażące naruszenie art. 85 k.k., polegające na wydaniu wyroku łącznego, pomimo braku ku temu określonych w tym przepisie warunków. Przy dokonaniu prawidłowej, uwzględniającej postanowienie z dnia 27 listopada 2013r., oceny kryteriów dopuszczalności wydania wyroku łącznego, zastosowanie przepisu art. 572 k.p.k. nie powinno ograniczać się jedynie do skazań wymienionych w pkt 1 i 4-6, lecz winno dotyczyć wszystkich prawomocnych wyroków objętych postępowaniem o wydanie wyroku łącznego.

Badając prawidłowość zaskarżonego apelacją orzeczenia, Sąd odwoławczy, tak jak i Sąd pierwszej instancji, nie dostrzegł tego, że po wydaniu prawomocnego wyroku w sprawie XV K 397/11, ukształtowane w nim skazanie uległo modyfikacji, która wykluczała możliwość objęcia go wyrokiem łącznym i połączenia z karą orzeczoną w sprawie XV K 837/10. Skutkowało to tym, że wyrok łączny, który zapadł z ewidentną obrazą art. 85 k.k., został utrzymany w mocy.

W tym stanie rzeczy oczywiście zasadnym było twierdzenie autora kasacji, że wyrok Sądu drugiej instancji nie został wydany w następstwie rzetelnej kontroli odwoławczej, gdyż brak weryfikacji kluczowych dla istoty wyroku łącznego okoliczności, kwalifikować należy jako uchybienie z art. 523 § 1 k.p.k., które cechuje charakter rażący i mający niewątpliwie istotny wpływ na treść tego orzeczenia.

Zasadny okazał się zatem wniosek Prokuratora Generalnego o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji w części orzekającej karę łączną, a w następstwie – na podstawie art. 572 k.p.k. – umorzenie postępowania w zakresie połączenia kar orzeczonych w sprawach XV K 837/10 i XV K 397/11, wobec braku warunków do wydania wyroku łącznego.

O wydatkach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 638 k.p.k.